

Морате знати тачан положај три поља:

■ поље **H** – налази се на нултој линији, па је његово доње гранично одступање **$EI = 0$** ,

■ поље **h** – налази се одмах испод нулте линије, па је његово горње гранично одступање **$es = 0$** ,

■ поље **JS (js)** су поља која нулта линија дели на два једнака дела, тако да је онда горње и доње одступање једнако, само са другим знаком и износи половину висине толерацијског поља
 $ES = -EI = \pm T/2$; $es = -ei = \pm t/2$

■ За сва остала поља, положај поља је дефинисан табелама **1.2** и **1.3**

■ Одредити гранична одступања поља $\varnothing 120H7$

Из таб. 1.1 одређује се висина толеранцијског поља:

Толеранције - читавање граничних одступања

■ Одредити гранична одступања поља $\varnothing 120$ H7

ISO квали- тет	Подручје називних мера у mm								
	1 до 3	3 до 6	6 до 10	10 до 18	18 до 30	30 до 50	50 до 80	80 до 120	120 до 180
IT01	0,3	0,4	0,4	0,5	0,6	0,6	0,8	1	1,2
IT0	0,5	0,6	0,6	0,8	1	1	1,2	1,5	2
IT1	0,8	1	1	1,2	1,5	1,5	2	2,5	3,5
IT2	1,2	1,5	1,5	2	2,5	2,5	3	4	5
IT3	2	2,5	2,5	3	4	4	5	6	8
IT4	3	4	4	5	6	7	8	10	12
IT5	4	5	6	8	9	11	13	15	18
IT6	6	8	9	11	13	16	19	22	25
IT7	10	12	15	18	21	25	30	35	40
IT8	14	18	22	27	33	39	46	54	63
IT9	25	30	36	43	52	62	74	87	100
IT10	40	48	58	70	84	100	120	140	160

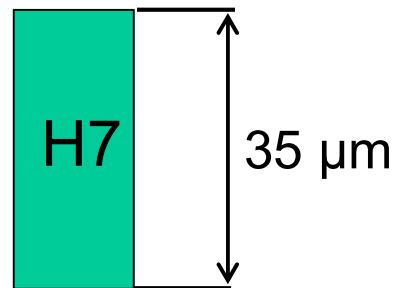
■ Одредити гранична одступања поља $\varnothing 120H7$

Из таб. 1.1 одређује се висина толеранцијског поља:

$$T = 35 \mu\text{m} = 0,035 \text{ mm}$$

(гледати колону 80 до 120 mm и ред IT7)

Све вредности су у микрометрима и треба их претворити у милиметре.

■ Одредити гранична одступања поља $\phi 120H7$.

Пошто се зна да је

$$EI = 0$$

Онда се одређује

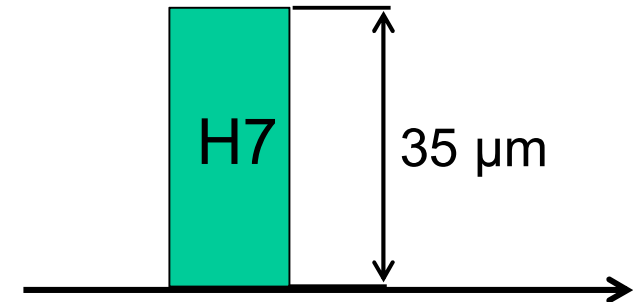
$$ES = EI + T = 0 + 0,035 = +0,035 \text{ mm.}$$

Према томе следи решење да је горње гранично одступање

$ES = +0,035 \text{ mm}$ и доње гранично одступање **$EI = 0$** ,

односно:

$$\phi 120 H7 \frac{+0,035}{0}$$

■ Одредити гранична одступања поља $\varnothing 80h6$

Из таб. 1.1 одређује се висина толеранцијског поља:

Толеранције - читавање граничних одступања

■ Одредити гранична одступања поља $\varnothing 80h6$

ISO квали- тет	Подручје називних мера у mm								
	1 до 3	3 до 6	6 до 10	10 до 18	18 до 30	30 до 50	50 до 80	80 до 120	120 до 180
IT01	0,3	0,4	0,4	0,5	0,6	0,6	0,8	1	1,2
IT0	0,5	0,6	0,6	0,8	1	1	1,2	1,5	2
IT1	0,8	1	1	1,2	1,5	1,5	2	2,5	3,5
IT2	1,2	1,5	1,5	2	2,5	2,5	3	4	5
IT3	2	2,5	2,5	3	4	4	5	6	8
IT4	3	4	4	5	6	7	8	10	12
IT5	4	5	6	8	9	11	13	15	18
IT6	6	8	9	11	13	16	19	22	25
IT7	10	12	15	18	21	25	30	35	40
IT8	14	18	22	27	33	39	46	54	63
IT9	25	30	36	43	52	62	74	87	100
IT10	40	48	58	70	84	100	120	140	160

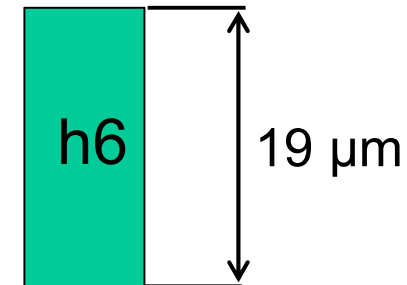
■ Одредити гранична одступања поља $\varnothing 80h6$

Из таб. 1.1 одређује се висина толеранцијског поља:

$$t = 19 \mu\text{m} = 0,019 \text{ mm}$$

(гледати колону 50 до 80 mm и ред IT6)

Све вредности су у микрометрима и треба их претворити у милиметре.

■ Одредити гранична одступања поља $\phi 80h6$.

Пошто се зна да је

$$es = 0$$

Онда се одређује

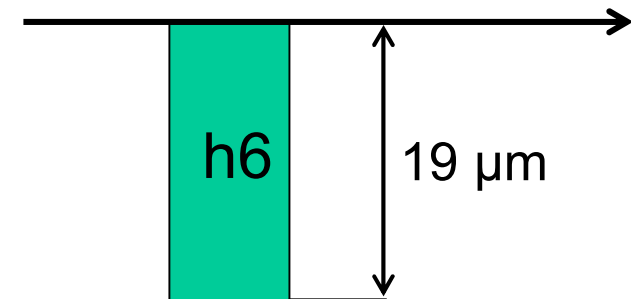
$$ei = es - t = 0 - 0,019 = -0,019 \text{ mm}$$

Према томе следи решење да је горње гранично одступање

$es = 0$ и доње гранично одступање $ei = -0,019 \text{ mm}$,

односно:

$$\phi 80 H7 \frac{0}{-0,019}$$

■ Одредити гранична одступања поља $\varnothing 180E8$

Из таб. 1.1 одређује се висина толеранцијског поља:

Толеранције - читавање граничних одступања

■ Одредити гранична одступања поља $\varnothing 180E8$

ISO квали- тет	Подручје називних мера у mm								
	1 до 3	3 до 6	6 до 10	10 до 18	18 до 30	30 до 50	50 до 80	80 до 120	120 до 180
IT01	0,3	0,4	0,4	0,5	0,6	0,6	0,8	1	1,2
IT0	0,5	0,6	0,6	0,8	1	1	1,2	1,5	2
IT1	0,8	1	1	1,2	1,5	1,5	2	2,5	3,5
IT2	1,2	1,5	1,5	2	2,5	2,5	3	4	5
IT3	2	2,5	2,5	3	4	4	5	6	8
IT4	3	4	4	5	6	7	8	10	12
IT5	4	5	6	8	9	11	13	15	18
IT6	6	8	9	11	13	16	19	22	25
IT7	10	12	15	18	21	25	30	35	40
IT8	14	18	22	27	33	39	46	54	63
IT9	25	30	36	43	52	62	74	87	100
IT10	40	48	58	70	84	100	120	140	160

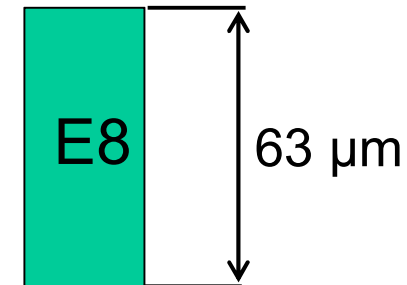
■ Одредити гранична одступања поља $\varnothing 180E8$

Из таб. 1.1 одређује се висина толеранцијског поља:

$$T = 63 \mu\text{m} = 0,063 \text{ mm}$$

(гледати колону 120 до 180 mm и ред IT8)

Све вредности су у микрометрима и треба их претворити у милиметре.

■ Одредити гранична одступања поља $\varnothing 180E8$

Тачан положај поља Е дат је табелом 1.3:

Толеранције - читавање граничних одступања

■ Одредити гранична одступања поља $\varnothing 180E8$

Називни пречник у mm		Доње гранично одступање EI у μm											
		Сви IT квалитети											
изнад	до	A	B	C	CD	D	E	EF	F	FG	G	H	JS
-	3	+270	+140	+60	+34	+20	+14	+10	+6	+4	+2	0	- $\frac{ITn}{2}$
3	6	+270	+140	+70	+46	+30	+20	+14	+10	+6	+4	0	
6	10	+280	+150	+80	+56	+40	+25	+18	+13	+8	+5	0	
10	14	+290	+150	+95		+50	+32		+16		+6	0	
14	18						+40						
18	24	+300	+160	+110		+65	+40		+20		+7	0	
24	30						+80						
30	40	+310	+170	+120		+80	+50		+25		+9	0	
40	50	+320	+180	+130			+100						
50	65	+340	+190	+140		+120	+72		+36		+12	0	
65	80	+360	+200	+150			+145						
80	100	+380	+220	+170									
100	120	+410	+240	+180									
120	140	+460	+260	+200									
140	160	+520	+280	+210									
160	180	+580	+310	+230									
180	200	+660	+340	+240									

■ Одредити гранична одступања поља $\phi 180E8$

Тачан положај поља Е дат је табелом 1.3:

$$EI = +85 \mu\text{m} = +0,085 \text{ mm}$$

Онда се одређује

$$ES = EI + T = 0,085 + 0,063 = + 0,148 \text{ mm}$$

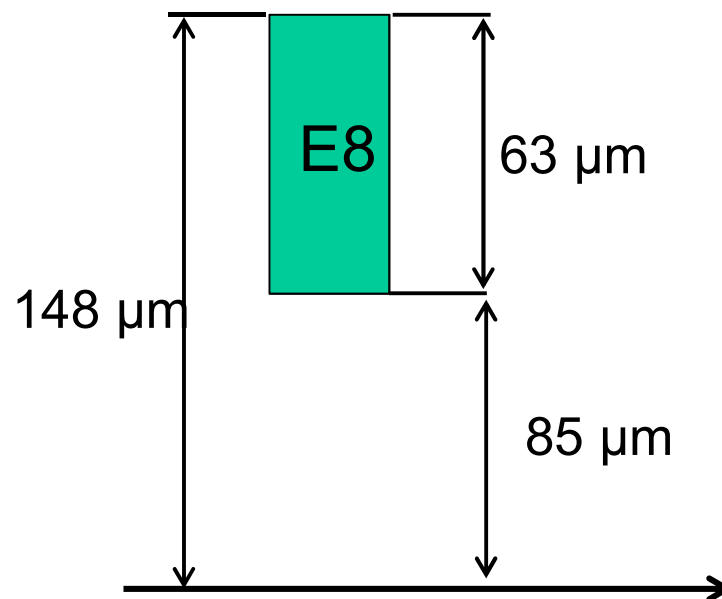
Према томе следи решење да је горње гранично одступање

$ES = +0,148 \text{ mm}$ и доње гранично одступање $EI = +0,085 \text{ mm}$,

односно:

$$\phi 180 E8 \frac{+0,148}{+0,085}$$

$$\phi 180 \text{ E8 } \frac{+0,148}{+0,085}$$

■ Одредити гранична одступања поља $\varnothing 50f9$

Из таб. 1.1 одређује се висина толеранцијског поља:

■ Одредити гранична одступања поља $\varnothing 50f9$

ISO квали- тет	Подручје називних мера у mm								
	1 до 3	3 до 6	6 до 10	10 до 18	18 до 30	30 до 50	50 до 80	80 до 120	120 до 180
IT01	0,3	0,4	0,4	0,5	0,6	0,6	0,8	1	1,2
IT0	0,5	0,6	0,6	0,8	1	1	1,2	1,5	2
IT1	0,8	1	1	1,2	1,5	1,5	2	2,5	3,5
IT2	1,2	1,5	1,5	2	2,5	2,5	3	4	5
IT3	2	2,5	2,5	3	4	4	5	6	8
IT4	3	4	4	5	6	7	8	10	12
IT5	4	5	6	8	9	11	13	15	18
IT6	6	8	9	11	13	16	19	22	25
IT7	10	12	15	18	21	25	30	35	40
IT8	14	18	22	27	33	39	46	54	63
IT9	25	30	36	43	52	62	74	87	100
IT10	40	48	58	70	84	100	120	140	160

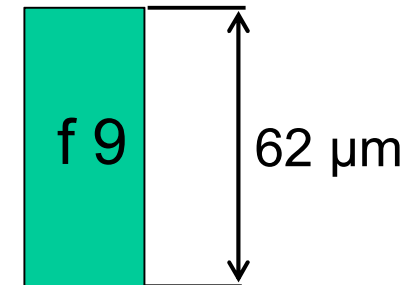
■ Одредити гранична одступања поља $\varnothing 50f9$

Из таб. 1.1 одређује се висина толеранцијског поља:

$$t = 62 \mu\text{m} = 0,062 \text{ mm}$$

(гледати колону 30 до 50 mm и ред IT9)

Све вредности су у микрометрима и треба их претворити у милиметре.

■ Одредити гранична одступања поља $\phi 50f9$

Тачан положај поља f дат је табелом 1.2:

Толеранције - читавање граничних одступања

■ Одредити гранична одступања поља $\varnothing 50f9$

Називни пречник у mm		Горње гранично одступање ES μm										
		Сви IT квалитети										
изнад	до	a	b	c	cd	d	e	ef	f	fg	g	h
-	3	-270	-140	-60	-34	-20	-14	-10	-6	-4	-2	0
3	6	-270	-140	-70	-46	-30	-20	-14	-10	-6	-4	0
6	10	-280	-150	-80	-56	-40	-25	-18	-13	-8	-5	0
10	14	-290	-150	-95		-50	-32		-16		-6	0
14	18											
18	24	-300	-160	-110		-65	-40		-20		-7	0
24	30											
30	40	-310	-170	-120		-80	-50		-25		-9	0
40	50	-320	-180	-130		-100	-60		-30		-10	0
50	65	-340	-190	-140		-120	-72		-36		-12	0
65	80	-360	-200	-150		-145	-85		-43		-14	0
80	100	-380	-220	-170								
100	120	-410	-240	-180								
120	140	-460	-260	-200								
140	160	-520	-280	-210								
160	180	-580	-310	-230								
180	200	-650	-340	-250								

■ Одредити гранична одступања поља $\phi 50f9$

Тачан положај поља f дат је табелом 1.2 :

$$es = -25 \mu\text{m} = -0,025 \text{ mm}$$

Онда се одређује

$$ei = es - t = -0,025 - 0,062 = -0,087 \text{ mm}$$

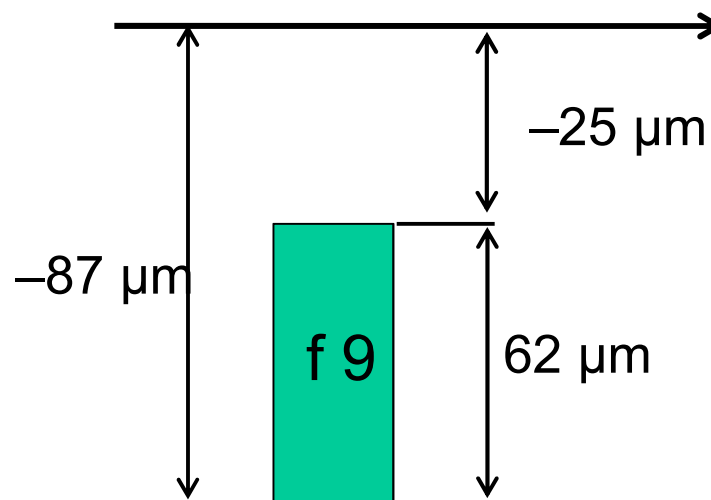
Према томе следи решење да је горње гранично одступање

$es = -0,025 \text{ mm}$ и доње гранично одступање $ei = -0,087 \text{ mm}$,

односно:

$$\phi 50 f 9 \begin{array}{c} -0,025 \\ \hline -0,087 \end{array}$$

$$\phi 50 f9 \frac{-0,025}{-0,087}$$

■ Одредити гранична одступања поља $\varnothing 120JS7$

Из таб. 1.1 одређује се висина толеранцијског поља:

■ Одредити гранична одступања поља $\varnothing 120JS7$

ISO квали- тет	Подручје називних мера у mm								
	1 до 3	3 до 6	6 до 10	10 до 18	18 до 30	30 до 50	50 до 80	80 до 120	120 до 180
IT01	0,3	0,4	0,4	0,5	0,6	0,6	0,8	1	1,2
IT0	0,5	0,6	0,6	0,8	1	1	1,2	1,5	2
IT1	0,8	1	1	1,2	1,5	1,5	2	2,5	3,5
IT2	1,2	1,5	1,5	2	2,5	2,5	3	4	5
IT3	2	2,5	2,5	3	4	4	5	6	8
IT4	3	4	4	5	6	7	8	10	12
IT5	4	5	6	8	9	11	13	15	18
IT6	6	8	9	11	13	16	19	22	25
IT7	10	12	15	18	21	25	30	35	40
IT8	14	18	22	27	33	39	46	54	63
IT9	25	30	36	43	52	62	74	87	100
IT10	40	48	58	70	84	100	120	140	160

■ Одредити гранична одступања поља $\varnothing 120JS7$

Из таб. 1.1:

$$T = 35 \mu\text{m} = 0,035 \text{ mm}$$

(гледати колону 80 до 120 mm и ред IT7)

Све вредности су у микрометрима и треба их претворити у милиметре.

■ Одредити гранична одступања поља $\phi 120JS7$

Пошто се зна да нулта линија дели поље JS на два једнака дела,
Закључује се да је

$$ES = -EI = \pm T / 2$$

$$ES = 0,035 / 2 = +0,0175 \text{ mm}$$

$$EI = -0,035 / 2 = -0,0175 \text{ mm}$$

односно:

$$\phi 120 JS7 \pm 0,0175$$

